

Årsrapport 2018 för Enheten för medicinens historia, Medicinska Fakulteten, Lunds universitet

Enheten för medicinens historia har under året 2018 fortsatt sin verksamhet som en fristående enhet inom Institutionen för kliniska vetenskaper (IKVL) i Lund (prefekt Bo Baldetorp, sektion 5 med chef Karin Jirström). Enheten leds av undertecknad (på 20% tjänst) med sekreterarhjälp av Camilla Key (10%), lokaliserad till Jan Waldenströms gata 15, plan 5, Skånes Universitetssjukhus, Malmö. Vi har även ett kontor med bibliotek på BMC (D), Lund.

Enheten har under 2018 haft tre aktiva doktorander: ST-läkare i allmänmedicin *Jonatan Wistrand*, Lund (halvtid klar 2016, planerad disputation i slutet av 2019), vilken tilldelats ST-ALF medel för sin forskning inom medicinshistoria. Vidare finns AT-läkare *Alexandra Nicolaidis*, sedan 2015, med f.n. ST-allmänmedicin tjänst. En ny doktorand sedan mars 2017 är *Åsa Mohlin (f.d. Wallin)*, ST-läkare i allmänmedicin, som forskar kring Medicinsk humaniora. Hennes projekt har fokus på kvinnors reaktioner och upplevelser i samband med bröstcancer – från enkätmaterial till patografier. Tjänsten finansieras genom en donation till Med Fak av Birgit Rausing. Huvudhandledare är professor Lisa Rydén, IKVL.

Dessutom finns det fem seniora medarbetare vid enheten: *Herman Holm, Ulf Jakobsson, Anders Jeppsson, Janicke Andersson* och *Inga Nilsson*. En extern disputerad forskare med anknytning till enheten är *Nils Hansson*, akademiråd/forskare vid Heinrich-Heine Universität, Dusseldorf, Tyskland.

Följande aktiviteter har genomförts under verksamhetsåret 2018:

- *Representantskap* (suppleant) i kommittén för utgivande av Svensk Medicinshistorisk tidskrift, Stockholm. Dessutom har undertecknad varit styrelsemedlem i Svenska Läkaresällskapet: sektionen för medicinens historia (suppl.) där Tomas Bro är ordinarie medlem. Peter M Nilsson har ingått i det vetenskapliga rådet för Bengt Linds kogs Stiftelse för utdelning av pris och stipendier i medicinens historia för förtjänstfulla uppsatser.
- Ett utatricktat seminarium har organiserats av Jonatan Wistrand, Herman Holm och Anders Jeppsson under året. Seminariet hade titeln *"Medicinens musik. Kroppens klanger"* och arrangerades 4 oktober.
- Genomförande av ett medicinshistoriskt seminarium den 5/12 på temat *"Medicinshistoriska aspekter på medicinens makt och vanmakt"* med deltagande av cirka 35 åhörare samt nio föreläsare – se bifogat program.
- En antologi har sammanställts efter symposiet *"Bridging the Baltic"*, den 8-10 oktober 2014 i Lund, under ledning av redaktorena Nils Hansson och Jonatan Wistrand samt med stöd av Enheten för medicinens historia. Boken utges på av ett förlag i Kanada under 2019 samt ar under tryckning.

- Jonatan Wistrand och Åsa Mohlin har tillsammans med litteraturvetare Katarina Bernhardsson varit seminarieledare vid två litteraturseminarium för studenter på termin 9 i Lund, se nedan.
- Jonatan Wistrand har tilldelats utmärkelsen *Årets Sandblomstipendiat* 25 oktober 2018.
- Herman Holm har handlett en Termin 5 uppsats med historiska och filosofiska aspekter på suicid (MK Erik Lundin), redovisad i januari 2018.

Publikationer under 2018:

Artiklar

Hansson N, Moll F, Halling T, Uvelius B. Scientific language trends among Swedish urologists and surgeons 1900-1955. *World J Urol.* 2018 Aug 21. doi: 10.1007/s00345-018-2451-z.

Hansson N. Excellence in orthopaedic surgery: an overview of Nobel Prize nominees 1901-1960 with focus on Friedrich Pauwels and Gerhard Küntscher. *Int Orthop.* 2018 Aug 10. doi: 10.1007/s00264-018-4081-x.

Hansson N. What's so special about the Nobel Prize? *Public Understanding of Science* 2018;27(4):485-488.

Hansson N. Anmerkungen zur wissenschaftshistorischen Nobelpreisforschung. *Berichte zur Wissenschaftsgeschichte* 2018;41(1): 7-18.

Halling T, Hansson N, Fangerau H. "Prisvärdig" Forschung? Wilhelm Roux und sein Programm der Entwicklungsmechanik. *Berichte Zur Wissenschaftsgeschichte* 2018; 41(1): 73-97.

Wallin Å M. Returen från Cancerland – sjukdomsberättelser som bidrag till cancerrehabilitering. *Läkartidningen* 2018;115:106-108

Wistrand J. Doctors as patients – an interpretative study of two literary narratives. *Ars Medica* 2018;13:5-22

Wistrand J. Poetisk inblick i en svunnen medicinsk epok. *Läkartidningen* 2018;115:946-948

Wistrand J, Nilsson PM. Israel Holmgren som patient. Nya perspektiv på en nestor inom svensk invärtesmedicin. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2018;22:135-159

Böcker

Medicinska fakultetens historia (Red. Wistrand J, Hansson N, Nilsson PM), Andra upplagan, 2018.

Nilsson PM. *Historik kring diabetes*. I boken "Diabetes" (Red. Landin-Olsson M), Studentlitteratur AB, 2019.

Föredrag vid kurser/medicinshistoriska kongresser/ motsvarande

Jonatan Wistrand:

- 27 feb Ledde seminarium om *Medicin som humaniora* inom ramen för Professionell utveckling, T1 Läkarutbildningen Lund
- 20 april Organiserade och ledde workshop på temat "*Litterära läkarporträtt - förebilder och motbilder*" på SFAMs rikskonferens i Norrköping.
- 9 maj Ledde litteraturseminarium för läkarstudenter T9 Lund tillsammans med universitetslektor Katarina Bernhardsson.
- 22 maj Ledde seminarium om *Läkaren som Patient* på breddnings- och fördjupningskursen *Medicin som humaniora* för T11
- 24 sept. Ledde litteraturseminarium för läkarstudenter T9 Lund tillsammans med Katarina Bernhardsson.
- 4 oktober Organiserade och modererade det medicinshistoriska seminariet *Medicinens musik – Kroppens klanger* på Palaestra i Lund
- 18 oktober Föreläste för SFAM Lund på temat *Läkaren som patient*
- 13 nov. Föreläste om *Läkaren som patient – patografiska vittnesmål* på konferensen *Berätta för livet, Växjö*.
- 6 dec. Föreläste om *Läkaren som patient – patografiska vittnesmål* föreningen för narrativ medicin, Göteborg

Åsa Mohlin (f.d. Wallin):

- 20 april Organiserade och ledde workshop på temat *Medicinens poesi – en workshop i kreativt skrivande* på SFAMs rikskonferens i Norrköping.
- 3 maj Föreläste om doktorandprojektet för Lunds universitetshistoriska sällskap, LUHS, under titeln *Returen från Cancerland*.
- 17 maj Ledde seminarium om *Läkekonsstens poesi – kreativt skrivande för läkare* på breddnings- och fördjupningskursen *Medicin som humaniora* på T11 Läkarutbildningen Lund.
- 13 nov Föreläste om doktorandprojektet på konferensen *Berätta för livet* i Växjö, under titeln *Returen från Cancerland*.
- 20 nov Ledde seminarium om *Medicin som humaniora* inom ramen för Professionell utveckling på T1 Läkarutbildningen Lund.
- 23 nov Ledde litteraturseminarium kring obduktion på T4 Läkarutbildningen Lund tillsammans med litteraturvetare Evelina Stenbeck.

Herman Holm

- 16 mars "Har själen försvunnit?" – publikt samtal med professor Lars Farde under Svenska Psykiatrikongressen, Stockholm.

Lund den 18 december 2018

Peter Nilsson, professor

Chef för Enheten för Medicinens historia

Hemsida: http://www.med.lu.se/klinvetlund/medicinens_historia

Medicinhistoriskt seminarium 2018

”Medicinhistoriska aspekter på medicinens makt och vanmakt”

Tid: kl. 13.00-16.15, onsdag den 5 december 2018

Plats: Sal F-1, Blocket, Universitetssjukhuset, Lund. Kaffe serveras.

Tider inkluderar frågestund efter föredrag.

Inledning och välkomsthälsning (5 min)

Peter M Nilsson, Enheten för medicinens historia, Lund

Medicinens makt och maktutövning – patienters motmakt (25 min)

Ylva Söderfeldt, Uppsala

Självexperiment för att finna botemedel (25 min)

Stephan Rössner, Stockholm

Psykiatri och tvångsvården i historisk belysning (25 min)

Herman Holm, Psykiatriska kliniken, SUS, Malmö

Vanmakten i paradigmet (25 min)

Carl-Magnus Stolt, privatläkare, Borås

Kaffe serveras (20 min)

Läkaren inför patienten utan någon gripbar diagnos (25 min)

Christer Petersson, allmänläkare, Växjö

Palliativ medicin – dålig patientprognos trots insatser (25 min)

Britta Stenstam, f.d. överläkare palliativ medicin, Lund

Läkare i nederlagets stund – Poltava och Stalingrad (15 min)

Peter M Nilsson, Enheten för medicinens historia, Lund

Välkomna!

Peter M Nilsson, professor, chef

Enheten för medicinens historia

Lunds universitet, Tel. 040-33 24 15, 0704-50 34 56, e-mail: Peter.Nilsson@med.lu.se